

Lasy

czyli drzewa, krzewy,
krzewinki oraz pnącza

Ekosystemy leśne zajmują powierzchnię ok. 6 000 ha, co stanowi 18,9% całkowitej powierzchni Parku. Wiele spośród około 130 gatunków drzew, krzewów, krzewinek oraz pnączy to taksony obce dla Polski lub Pomorza, posadzone przy osadach lub miejscami w lasach.

Z drzew rodzimych, mających na Pomorzu naturalny zasięg, jedynie nieliczne budują drzewostany. Największe znaczenie, ze względu na niewielkie wymagania siedliskowe, ma **sosna zwyczajna**, która zajmuje 73,4% powierzchni leśnej. Ten iglasty gatunek drzewa rośnie na glebach od skrajnie suchych po podmokłe. Mniejszą rolę w lasach SPN pełni **olsza czarna i brzozy - brodawkowata i omszona**. Udział **buka, dębu szypułkowego, jesionu i osiki** jest niewielki.

Wśród gatunków liściastych własne drzewostany, o największej powierzchni, budują brzozy. Jako domieszka są one również spotykane w borach oraz olsach. Brzoza brodawkowata preferuje podłoże średnio wilgotne, w związku z czym rozpowszechniona jest przede wszystkim na południowym brzegu jeziora Łebsko (Klucky Las oraz okolice miejscowości Gać i Żarnowska). Brzoza omszona woli natomiast podłoże podmokłe i w związku z tym częściej ją spotkamy na północnym brzegu tego zbiornika. Należy jednak pamiętać, że gatunki te często się ze sobą krzyżują, co może prowadzić do problemów z jednoznacznym oznaczeniem.

Ols

Olsza czarna buduje drzewostany na niewielkiej powierzchni Parku, są one jednak różnowiekowe, co wskazuje na dogodne warunki rozwoju. Ze względu na duże wymagania wilgotnościowe, olszyny zajmują tylko typowo podmokłe części Parku.

Najliczniej **ols** występuje nad jeziorem Łebsko, wzdłuż północnego brzegu oraz na południu w okolicach miejscowości Gać i Żarnowska. Olszę czarną można też spotkać w bardzo podmokłych fragmentach Kluckiego Lasu oraz na południowych brzegach jezior Dołgie Małe i Dołgie Wielkie.

Dąbrowy zajmują niewielkie powierzchnie na terenie Parku. Spośród wszystkich gatunków dębu w SPN dominuje **dąb szypułkowy**, ale dość często jest spotykany również **dąb bezszypułkowy** oraz, niestety coraz częściej, pojawia się inwazyjny **dąb czerwony**. Dąb szypułkowy jest także spotykany jako domieszka lasu bukowego oraz podrost w niektórych innych zbiorowiskach leśnych. Miejscami

pojedyncze stare dęby samotnie tkwią wśród młodszych drzewostanów brzozowych lub olszowych. Względnie najlepsze warunki dla dębu panują w Kluckim Lesie. Odnawia się on tutaj dosyć intensywnie, podobnie jak w przydrożnych, śródpolnych, zaniedbanych rowach w okolicy Smołdzińskiego Lasu. Większość osobników pochodzi z zasiewu lub odrośli.

Dąb szypułkowy

Dąb bezszypułkowy

Drzewostan sosny czarnej

Wawrzynek wilczełyko

Jemioła

Ze względu na niższe niż dąb szypułkowy wymagania siedliskowe, buk zajmuje w Parku zdecydowanie większą powierzchnię (ok. 37,5 ha). Oprócz buczyn gatunek ten tworzy domieszki w niektórych fragmentach borów sosnowych i w lasach mieszanych. Najlepsze warunki do życia **buk zwyczajny** znalazł w Kluckim Lesie, gdzie na dużej powierzchni tworzy lity drzewostan.

Odrębną grupę stanowią w SPN gatunki obce geograficznie, pochodzące z nasadzeń. Są to głównie drzewa i krzewy owocowe, krzewy ozdobne w osiedlach, a ponadto kilka taksonów egzotycznych, wprowadzonych miejscami na tereny leśne lub wydmowe, jak: **daglezia**, **świerk sitkajski**, czy 3 gatunki sosny: **wejmutka**, **smołowa** i **czarna**. Na terenie SPN możemy również zaobserwować niektóre drzewa i krzewy rodzime dla flory Polski, ale obce dla Pomorza. Przykładem jest nie odnawiająca się **kosodrzewina**, czy odnawiające się miejscami dosyć licznie **świerk** i **olsza szara**. Świerka pospolitego nasadzono przede wszystkim na przełomie XIX i XX w. po południowej stronie jeziora Łebsko, stąd też jego obecny zasięg to głównie tereny Obwodu Ochronnego Żarnowska oraz północno-zachodnia część Kluckiego Lasu. Świerki na terenie Parku mają dobre przyrosty, jednak z czasem są one niszczone przez hubę korzeniową oraz kornika drukarza.

Kosodrzewinę wprowadzono w latach 1900-1938. Zabieg ten miał na celu utrwalenie najwyższych wydm ruchomych, głównie Wydm Czołpińskiej. Kosodrzewina zajmuje około 128 ha i występuje wyłącznie na Mierzei Łebskiej. Osiąga tu wysokość 0,5-3,0 m, a tylko wyjątkowo, w obniżeniach, aż 5-7 m i wtedy ma pokrój drzewiasty. Flora krzewów, krzewinek i pnączy jest w SPN dość bogata, jednak zdecydowana większość gatunków trafia się jedynie na sporadycznych stanowiskach. Około ¼ składu stanowią krzewy obce geograficznie, które się nie rozmnażają. Mają one rozproszone stanowiska we wsiach, osadach, przy gruzach dawnych domów, niektóre zaś na cmentarzach.

Spośród krzewów rodzimych, większość rośnie bardzo rzadko lub rzadko, jak: **głóg jednoszyjkowy**, **szakłak**, czy **wawrzynek wilczełyko**, który jednak w ostatnich latach sukcesywnie powiększa liczbę stanowisk w Obwodzie Ochronnym Kluki.

Kilka krzewów jest względnie częstych, ale na żyzniejszych siedliskach, jak: **leszczyna**, **trzmielina europejska**, **porzeczką czarna i czerwoną**, **kalina koralowa** oraz **jeżyna**. Jedynie kilka gatunków krzewów, rosnących masowo, spełnia w SPN dużą rolę ekologiczną. Na podłożu wilgotnym lub podmokłym pospolite są: **kruszyna** oraz **wierzby – uszata i szara**, a na wydmach – **wierzba piaszczysta**. Na niektórych torfowiskach, w brzezinach bagiennych oraz w wilgotnym borze bażynowym bardzo bogate populacje ma **woskownica europejska**, tworząc zwarte zarośla. Jest to gatunek, którego południowa granica zasięgu przebiega właśnie przez Pomorze.

Do rzadkości należą pnącza: **wiciokrzew pomorski** na stanowiskach naturalnych, **bluszcz** – zajmujący siedliska naturalne i antropogeniczne oraz **winobluszcz** – notowany na siedliskach antropogenicznych. Dosyć częsta jest natomiast półpaszytnicza **jemioła** występująca przede wszystkim na drzewach liściastych.